

Lengte

15 km

Start- en eindpunt

Café brasserie De Kiosk
Oranjeplein 20A
5175 BE Loon op Zand

Openbaar vervoer

 Buslijn 136 Arriva,
Tilburg - Den Bosch.
Bushalte Oranjeplein, Loon
op Zand. 20 meter naar
startpunt.

Parkeren

 Weteringplein 1, 5175 BZ
Loon op Zand

Horeca

 Café brasserie De Kiosk
Oranjeplein 20A
5175 BE Loon op Zand

 **Uitspanning 't Blauwe
Schaap**
Moleneind 29
5175 NZ Loon op Zand

 Onderweg zijn er bankjes en
picknick plekken

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

20-03-2026

Midden Brabant

Deze rondwandeling verloopt door het bosrijke gebied tussen Loon op Zand, de noordzijde van Tilburg en het authentiek kleinschalig coulisselandschap aan de bovenloop van de Zandleij. We wandelen vanuit Loon op Zand door het bosgebied bij de Financiën naar het Noorderbos en het Geboortebos. In het bosgebied, dat op de topkaart vermeld staat als De Zandleij, ontspringt de Zandleij. We volgen deze waterloop langs de oude restanten van de vroegere vloeivelden rond de voormalige zandwinning van de Noorderplas. Dan wandelen we door agrarisch gebied parallel aan de N261 en langs het typische Brabantse coulisselandschap van de Zwaluwenbunders. Via Quirijnstok en langs de Diepe Leij tot aan het bruggetje gaat de route naar het oude buurtschap Vijfhuizen. Hier volgt de wandelroute opnieuw het oeverpad langs de nog jonge Zandleij richting de Educatieve Boerderij Pauwelshoeve. Het laatste traject brengt ons over het Moleneind en de Heideweg terug naar het vertrekpunt in Loon op Zand.

De rondwandeling volgt de routemarkeringen van het Wandelroutenetwerk VisitBrabant. Routebeschrijving via knooppunten: 20 - 41 - 40 54 - 56 - 57 23 22 ,,,,,, 72 - 43 - 43 - 55 20

L.A.W.V. "VIA-VIA"

Routebeschrijving

1 Startpunt van deze dagwandeling is Café Brasserie De Kiosk in het centrum van Loon op Zand bij KNP20 op het Oranjeplein bij het infopaneel van het Wandelroutenetwerk van VisitBrabant tegenover Café Brasserie De Kiosk. We wandelen vanaf Café Brasserie De Kiosk bij KNP20A rechtsaf de Ecliptica in. Bij de bushalte gaat de route rechtsaf door de statige beukenlaan naar KNP41 bij het Witte Kasteel (1). Vanaf KNP41 voor het toegangshek gaat de route rechtsaf. Aangekomen aan de Kasteellaan steken we recht over en volgen het Vrijerslaantje tot we op de Klokkenlaan uitkomen bij KNP40. Linksaf volgen we de Klokkenlaan langs de verschillende sportcomplexen. Onder het viaduct van de Kasteelhoeveweg door wandelen we tot we even verderop langs de N261 bij Kampeerboerderij Klokkenweide naar links doorsteken naar de Kasteellaan. Op de Kasteellaan gaat de route rechtsaf voorbij Pannenkoekenrestaurant De Financiën tot aan de bosrand, waar we achter de sluitboom het bospad linksaf aanhouden door het bosgebied De Financiën tot aan het punt waar het pad naar rechts afbuigt. We kiezen hier voor het olifantenpaadje rechtdoor en laten het bosgebied achter ons. In het open gebied wandelen we meteen rechtsaf langs de bosrand in het open gebied en volgen het olifantenpaadje tot op de brede zandweg (Heideweg), die door het bosgebied De Financiën verloopt. Waar het hek aan de rechterkant begint, gaat de route rechtsaf en vervolgens op de t-splitsing linksaf. Het laantje komt aan het einde uit bij het hek met overstap aan de Udenhoutseweg. Enkele tientallen meters naar rechts door de berm van de Udenhoutseweg bereiken we KNP54. Hier betreden we linksaf door het hek na de oversteek van de Zandleij het Noorderbos (2).

2 Door het bomenlaantje bereiken we KNP56 waar we de route naar rechts door het Geboortebos (3) inslaan naar KNP57. Via de groengele markeringen langs KNP57 gaat de route langs het Geboortebos en door het bosgebied, dat op de topokaart vermeld staat als De Zandleij, naar een afwateringssloot. Nu wandelen we even naar rechts om verderop linksaf de sloot over te steken. Langs de betonnen restanten van het oude werkverschaffingsproject van de vloeivelden komen we aan de bovenloop van de Zandleij en slaan linksaf. We volgen het oeverpad en met de bocht mee over het bruggetje gaat de route op de andere oever verder tot we bij KNP23 staan, waar we zicht krijgen op de Noorderplas, een grote zandafgraving. Met de klok mee wandelen we in langs de Zandleij en de Noorderplas tot aan het tweede bruggetje waar we de Zandleij oversteken en het oeverpad langs de Noorderplas volgen met nu de waterloop van de Zandleij aan de linkerzijde. Waar de Zandleij naar links afbuigt gaat de route langs de bosrand en bereiken we de parkeerplaats aan de Kalverstraat bij KNP22. Naar rechts staan we in het kleine buurtschap Kouwenberg en slaan voor de brug linksaf en wandelen nu meteen naar rechts het grasbaantje in onder langs het talud van de brug over de Burgemeester Bechtweg, N261,

3 Na 60 meter wandelen we linksaf tussen het prikkeldraad aan beide zijden van het grasbaantje en de bosschage door. We worden naar links afgeleid langs het waterloopje van de Diepleij. De route gaat rechtsaf en kronkelt in oostelijke richting langs de Burgemeester Bechtweg, de N261, tot we naar links en rechts afgeleid worden naar de Quirijnstokstraat. Linksaf en met de bocht mee komen we op de Rugdijk, waar we recht oversteken en de onverharde Zwaluwstraat inlopen. Na enkele tientallen meters gaan we rechtsaf over het bruggetje en staan we bij een

klein natuurgebiedje met paddenpoel, de Rugdijk Poel. Langs het infopaneel en het houten ijsvogeltje komen we onder aan het talud aan de groengele markering van het wandelroutenetwerk en volgen we linksaf de Zwaluwstaat. Naast het slootje (Kasteelloop) verloopt deze brede zandweg langs het kleinschalig cultuurlandschap Zwaluwenbunders. We negeren het pad aan de linkerkant tot we bij KNP72 komen. De route gaat hier linksaf en we volgen nu het traject van het Pauwelspad in de richting van Loon op Zand. Langs een bomerij en de Heikantse loop komen we aan de Quirijnstokstraat. We steken hier recht en volgen de verharding langs de picknickplaats. We komen in open landbouwgebied, waar we verderop tussen de boomkwekerij met de bocht de Lindse Loop volgen en richting Vijfhuizen wandelen. Hier in het buitengebied van Vijfhuizen is op 21 juli 1944 rond 2.00 uur de Avro Lancaster III ND752 AA-O van het 75 Squadron RNZAF gecrasht.

4 Vanaf het bruggetje verloopt het pad tussen kerstboompercelen met een bocht naar rechts en links. Nogmaals naar rechts met zicht op het buurtschap Vijfhuizen wandelen we achter een verbouwde woonboerderij langs en met de bocht naar links bereikt de route op Vijfhuizen KNP43. Over het asfalt rechtsaf bereiken we de Houtsestraat, waar we aan de overzijde de

waterloop van de Zandleij oversteken en linksaf over het grasbaantje langs de Zandleij de route vervolgen tot we na 400 meter het hek de Loonse Molenstraat bereiken. Linksaf wandelen we tot aan het perceel van de boomkwekerij komen. Rechttuit tussen de bomerijen door komen we aan een draaihekje. Door het draaihekje wandelen we langs de bosrand naar het volgende draaihekje en bereiken verderop het poortje de zandweg en fietspad aan het Moleneind. Schuin naar links volgen we de klinkerweg naar de Pauwelshoeve, schapenboerderij 'De Lachende Ooi' met horeca 't Blauwe Schaap.

5 Het laatste traject voert voorbij KNP55 over de klinkerweg richting Loon op Zand. Met de bocht mee wandelen we rechttuit voorbij 't Meuleneind en de voormalige schietstand van het gilde. Aan het bosje gaat de route linksaf. Tot op de kruising, waar we het zandpad naar rechts inslaan. Na het bosje komen we aan de Kasteelhoeveweg, die we oversteken. Achter de bebouwing langs wandelen we het grasbaantje helemaal uit tot we op de Ecliptica staan. Naar links wandelen we langs het toegangshek van het Witte Kasteel tot we aan het einde van de straat op het Oranjeplein terug zijn bij Café Brasserie De Kiosk, waar we onze rondwandeling gestart zijn.

Omgevingsinformatie

1 - Het Witte Kasteel

Het huidige gebouw stamt uit 1777, maar het oorspronkelijke kasteel met eenvoudige woontoren dateert uit 1387. Het behoort dan toe aan Hertogin Johanna van Brabant. Rond 1400 verwerft Ridder Pauwels van Haestrecht het kasteel als onderpand van Hertogin Johanna van Brabant. Diverse adellijke en vooraanstaande families bewonen het kasteel, dat in de 15e en 16e eeuw wordt uitgebreid. Er komen bijgebouwen voor soldaten, een bakkerij en een smederij. Een kasteel is in die tijd een dorpje op zich. Beroemde personen bezoeken het kasteel, zoals de Zonnekoning Lodewijk XIV tijdens de krijgstoet in 1672 tegen de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën. Ook Napoleon bezoekt tijdens de Franse overheersing het Witte Kasteel. Maar in 1778 vindt een ingrijpende verbouwing plaats, waarbij vleugels worden gesloopt en het monumentaal poortgebouw. De Middeleeuwse donjon blijft gedeeltelijk staan. Zo ontstaat het huidige kasteel, een in 18e eeuwse stijl opgetrokken landhuis, gebouwd op de oude fundamenten. De ingang van het kasteel is van de westzijde naar de noordzijde verplaatst en de vensterindeling aangepast. Ook zijn keldergewelven met kruisgewelven bewaard gebleven. Op het voorplein komt een koetshuis en woning voor personeel. Sinds 2013 is beheer van het Witte Kasteel in handen van Stichting Het Witte Kasteel.

2 - Noorderbos

Dit circa 162 hectare groot bos is rond 1990 aangeplant op de voormalige vloeivelden, die het afvalwater van de bewoners en de textiel fabrieken aan de Goirkestraat in Tilburg moeten zuiveren. Deze zogenaamde blauwsloten komen hier ongezuiverd uit in het kleine stroompje van de Zandleij. Deze vloeivelden hebben tot 1972 gefunctioneerd, waarna een nieuw aangelegde Riolwaterzuiveringsinstallatie Noord de taak van de vloeivelden heeft overgenomen. In 1999 besluit men om in hier in het gebied een nieuw natuurgebied aan te leggen: het Noorderbos. De voormalige vloeivelden zijn uitgangspunt voor het inrichtingsplan, waarin ook een aantal waterlopen, sluisjes en stuwtjes van het voormalige vloeiveld een plaats krijgen. De restanten zijn nog terug te vinden. Je ziet er nog oude sluisjes, waterlopen en bassins, een stukje vergane glorie uit de vroege twintigste eeuw. De jarenlange bevoeiing met voedselrijk water heeft ervoor gezorgd dat de bodem een hoog organisch gehalte heeft. Dit betekent dat er een grotere keuze is in de bomen.

3 - Geboortebos

Hier heeft de Gemeente Tilburg met Stichting Nationale Boomfeestdag en Stedenband Tilburg-Matagalpa tijdens de Boomfeestdag in 2007 de eerste bomen geplant van een echt Tilburgs Geboortebos. In dit bos kunnen elk jaar opnieuw geboortebomen geplant worden voor nieuwe Tilburgse wereldburgertjes. Het doel van het Geboortebos is om op symbolische wijze tot uiting te brengen dat elk kind op moet kunnen groeien in een gezonde groene wereld. Na verloop van jaren zijn de individuele bomen niet meer herkenbaar. De jaarlijks geplaatste plaquettes met daarop de namen en geboortedata van de kinderen vormen dan de persoonlijke geboortemonumenten. Het bijzondere aan het Tilburgse Geboortebos is dat de Gemeente Tilburg via de stedenband met Matagalpa, de hoofdstad van Nicaragua, voor iedere geboorteboom in Tilburg een boom laat planten in Matagalpa, waardoor daar tegelijkertijd ook een Geboortebos groeit wat goed aansluit op de milieudoelstellingen van deze Stichting Nationale Boomfeestdag en Stedenband Tilburg-Matagalpa.

4 - De Zandleij

Deze oude waterloop met een lengte van zo'n 16 kilometer ontspringt in het gebied, dat op de topokaart vermeld staat als De Zandleij, grenzend aan het huidige Noorderbos. Hier zijn tussen 1919 en 1929 vloeivelden en drainagevelden aangelegd om het regen- en afvalwater van Tilburg en zijn textielindustrie te zuiveren en af te voeren. De Zandleij stroomt hier in noordoostelijke richting door het natte en laaggelegen natuurgebied De Brand en vervolgens langs kasteel Zwijnsbergen bij Helvoirt. Daarna buigt het riviertje af in noordelijke richting en stroomt bij Cromvoirt uit in het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen. Als in 1970 de huidige Waterzuiveringsinstallatie Noord in gebruik wordt genomen, verbetert de kwaliteit van het water in de Zandleij aanzienlijk! De vloeivelden met een stelsel van aan- en afvoersloten worden gesaneerd. Het beekdal van de Zandleij is een typisch Brabants broeklandschap met boscomplexen afgewisseld met moerasgebieden en verspreid liggende vochtige graslanden

5 - Noorderplas

Deze waterplas is een grote zandafgraving, waarvan het zand is gebruikt om de rondwegen ten noorden en westen van Tilburg een goede ondergrond te geven. De Noorderplas functioneert zo ook als natuurcompensatie. Het rondom gelegen Noorderbos ziet zo natuurlijk uit dankzij de verschillende groottes van bomen en de onordelijke beplanting. Het bestaat uit een hakhoutbos van zomereiken en een parkbos van robinia. Zo is het Noorderbos nu één groot recreatiebos en vormt een contrast met de omgeving, waarin de structuur van de vloeivelden herkenbaar gebleven is en waar gewandeld kan worden langs de lage afvoersloten, die worden omgevormd tot eikenlanen en singels met krentenboompjes.

6 - Zwaluwenbunders

Op oude topografische kaarten is dit authentiek kleinschalig cultuurlandschap nog een aaneengesloten bos- en heidegebied. In de loop der tijd is op de Zwaluwenbunders steeds meer bos

in heide als gevolg van het potstalsysteem en de beweiding met schapen getransformeerd. In 1920 kopen de boeren van Balkom, van Roessel en Bertens samen 27,5 hectare heide in de Zwaluwenbunders. De door hen gekochte percelen worden geleidelijk ontgonnen met behulp van goedkope Tilburgse dagloners uit het werkverschaffingsproject. Eerst worden de percelen houtvrij gemaakt en daarna met een zware ploeg, getrokken door ossen en paarden omgezet. Het terrein wordt geëgaliseerd, en vennetjes worden opgevuld, Zo ontstaat landbouwgrond met behoud van enkele kleine bosgebiedjes.

7 - Vliegtuigcrash Vijfhuizen 21 juli 1944

In het buitengebied van Vijfhuizen is op 21 juli 1944 rond 2.00 uur de Avro Lancaster III ND752 AA-O van het 75 Squadron RNZAF gecrasht. Deze bommenwerper is met een 9-koppige bemanning vertrokken van de RAF vliegbasis Mepal Cambridgeshire voor een bombardement op de Rheinpreussen synthetische olie-installatie in Meerbeck in Duitsland. Op de terugvlucht wordt het toestel aangeschoten door de Messerschmitt Bf 110 G-4 van Hauptmann Hermann Greiner van het 11./NJG 1, die opgestegen is vanaf vliegveld Sint Truiden, en door de Junker Ju 88G van Leutnant Bruno Heilig van de Stab IV./NJG 3, vliegend vanuit Düsseldorf. De Avro Lancaster III explodeert voordat het de grond raakt en crasht in meerdere brandende en niet brandende delen. Van de bemanning komen om: Pilot Flying Officer Henry John Burtt, Sergeant Vernon Charles Cornish, Sergeant Walter Frederick Carter, Flight Sergeant George Arthur Levy, WO Gottfred Lyall Gillan, Sergeant W.F. Voerman en Sergeant G.A. Heffen. Pas op 23 juli wordt het toestel ontdekt en de lijken worden door de Luchtbeschermingsdienst overgebracht naar de Algemene Begraafplaats Gilzerbaan, waar ze hun laatste rustplaats krijgen. Flight Sergeant V. Connell en WO1 H.J.M. Coedy overleven de crash en worden als vermist opgegeven, maar worden later alsnog door de Duitsers gevangen genomen.

8 - Educatieve Boerderij Pauwelshoeve

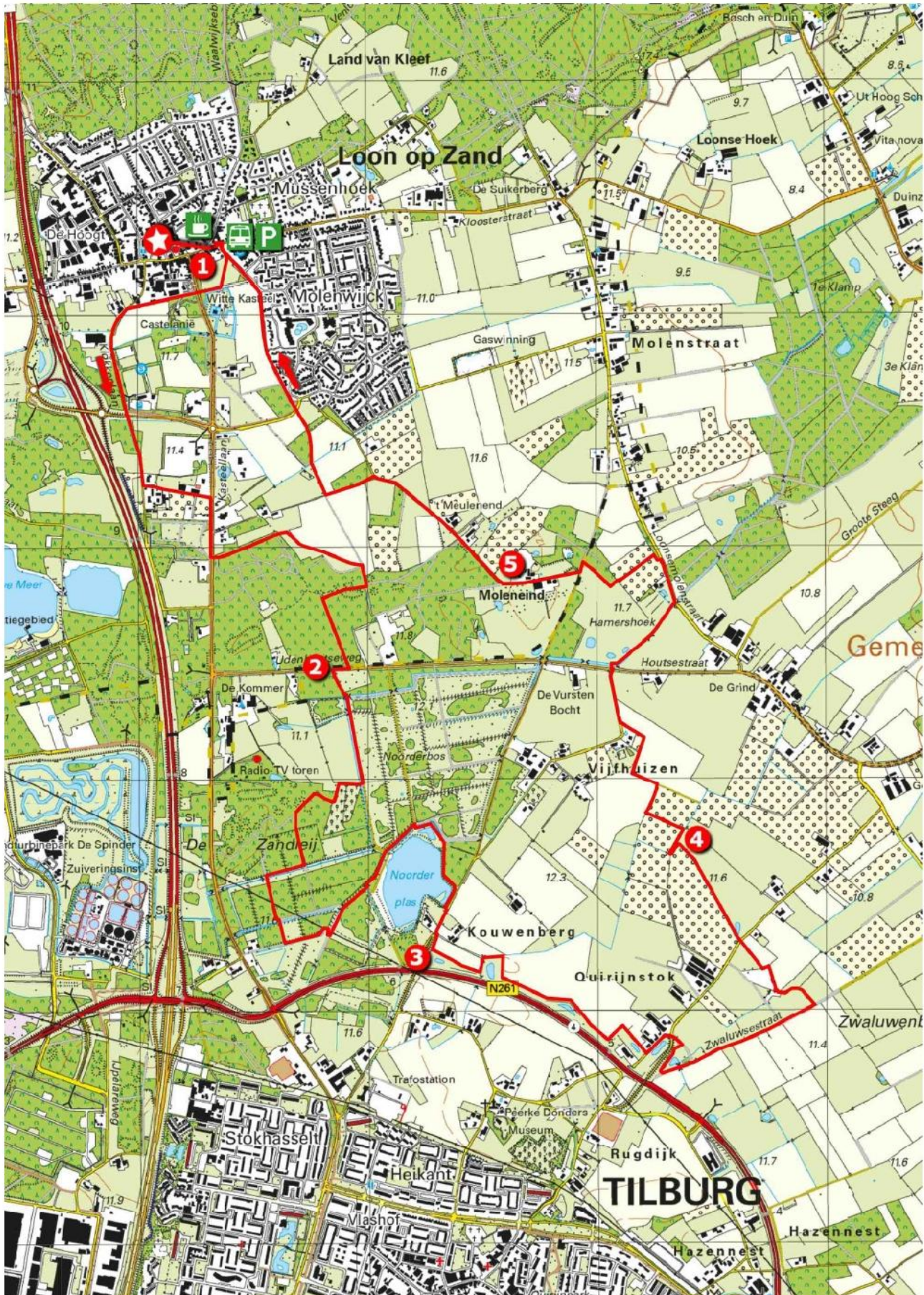
In 2018 is deze voormalige boerderij in het buitengebied van Loon op Zand aangekocht door de Stichting Educatieve Boerderij Tilburg-Loon op Zand, centraal gelegen in het Landschapspark Pauwels, dat vernoemd is naar Edelman Pauwels van Haastrecht. Hij is eind 14e eeuw Heer van Loon op Zand, Tilburg en Drunen en een belangrijk en invloedrijk man in Brabant met hoge posten aan het Hof in Holland. Hij bouwde ook het Witte Kasteel in Loon op Zand. De Pauwelshoeve is de thuisbasis van schaapherder Bart van Ekkendonk met zijn bedrijf 'De Lachende Ooi'. Het omliggende terrein van de Pauwelshoeve biedt veel mogelijkheden voor landbouw, natuur en educatieve recreatie en is gericht op milieu- en natuureducatie en organiseert allerlei workshops. Op het erf van de hoeve is in de Vlaamse schuur de sfeervolle Uitspanning 't Blauwe Schaap gevestigd. Rondom de Pauwelshoeve is een kleinschalig landschap met inheemse bomen en een paddenpoel aangelegd om de biodiversiteit te vergroten.

De Noorderplas Route, 15 km

WandelZoekpagina

Aangemaakt voor: Charles Aerssens

Copyright Topografische Dienst Kadaster, Emmen